

Ägarens uppfattning av sitt beteende och hur det påverkar deras hund i en klinisk miljö

En enkätstudie

Veronica Skärbo Aronsson och Olivia Fronda

Examensarbete/Självständigt arbete • 15 hp
Sveriges lantbruksuniversitet, SLU
Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap
Djursjukskötarprogrammet
Uppsala 2025

Ägarens uppfattning av sitt beteende och hur det påverkar deras hund i en klinisk miljö. En enkätstudie

Owners perceived behaviour and how that may influence their dog in a clinical environment. A questionnaire study

Veronica Skärbo Aronsson och Olivia Fronda

Handledare:	Maria Andersson, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd
Bitr. handledare:	Anna Lundberg, Sveriges Lantbruksuniversitet, Institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd, Tillämpad etiologi
Examinator:	Claes Anderson, Sveriges lantbruksuniversitet, institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd, Tillämpad etiologi.

Omfattning:	15 hp
Nivå och fördjupning:	Grundnivå, G2E
Kurstitel:	Självständigt arbete i djuromvårdnad
Kurskod:	EX0994
Program/utbildning:	Djursjukskötarprogrammet
Kursansvarig inst.:	Institutionen för kliniska vetenskaper
Utgivningsort:	Uppsala
Utgivningsår:	2025
Upphovsrätt:	Alla bilder används med upphovspersonens tillstånd.

Nyckelord:	Hund, hundägare, djurhälsopersonal, stress, veterinärklinik, beteende
-------------------	---

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap
Institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd
Avdelning tillämpad etologi

Sammanfattning

Många hundar uppvisar stress på kliniker. Det är ofta förekommande att både hundar och hundägare uppfattar veterinärkliniker som negativa miljöer och veterinärbesök som negativa upplevelser.

Under domesticeringen gång har relationen mellan hund och människa utvecklats. Hundens huvudsyfte hos många familjer är idag strikt som sällskap och inte till arbete som många av dess förfäder användes till. Relationen till hunden har för många hundägare förändrats. Det är allt vanligare att hundägare identifierar sig själva som en "pet parent", som på svenska översätts till "husdjursförälder" och använder barn- och föräldratermer, exempelvis bäbis, barn, mamma och pappa när de omtalar sitt husdjur och sig själva.

Att allt fler hundägare väljer att kalla sig själv för "pet parent" och hänvisar till sina hundar som sina barn kan visa på att relationen till hunden har stor vikt för dem emotionellt. Detta är för hunden troligtvis ömsesidigt då oxytocin frigörs hos hunden under längre tid vid återförening desto längre tid ägaren varit borta. Hunden kan även se sin primära ägare som en säker baspunkt likt ett barn gör med sin mamma. Denna relation är viktig att studera för djurhälsopersonal då den emotionella kopplingen mellan hund och hundägare kan användas till fördel vid ett klinikbesök.

Syftet med detta kandidatarbete är att undersöka hur hundägars beteende inom en klinisk veterinärmedicinsk miljö påverkar deras hundar. Detta undersöktes med två enkätstudier, en till hundägare och en till djurhälsopersonal för att få två olika perspektiv på klinikbesöket, ett personligt och ett yrkesprofessionellt subjektivt perspektiv. Resultaten från enkäterna visade att en överväldigande majoritet av både djurhälsopersonalen och hundägarna ansåg att hundägens känslor speglades av på deras hundar. 43% av hundägare svarade att positiva och negativa känslor påverkar hunden lika mycket. 39% av hundägare ansåg att negativa känslor har större påverkan än positiva. I frågan om stress så svarade 65% av hundägare att de upplevde stress i ingen till liten utsträckning under ett klinikbesök medan 59% av djurhälsopersonal nämnde stress som en av de mer frekventa känslorna de ser hos hundägare på klinik. I frågan om glädje svarade 66% av hundägare att de kände måttlig till stor utsträckning av glädje under ett klinikbesök tillskillnad från djurhälsopersonal där endast 19% nämnde glädje som en känsla de upplever hundägare visar.

Att som djurhälsopersonal kunna tolka hundägars känslor i olika situationer under ett klinikbesök har i denna studie visats vara svårt. Ojämförbara resultat mellan hundägare och djurhälsopersonal kan tyda på utforskade anledningar med individskillnader. Det är därför av vikt att djurhälsopersonal har i åtanke att känslor de anser hundägare visar inte alltid är känslor som hundägare själva anser att de upplever under besöket.

Nyckelord: Hund, hundägare, djurhälsopersonal, stress, veterinärklinik, beteende

Abstract

A lot of dogs show signs of stress in clinics. It is common for both dog and owner to perceive veterinary clinics as negative environments and veterinary visits as negative experiences.

The relationship between dog and human has changed from the beginning of domestication until now. Modern day dogs do not need to serve any other purpose than just company compared to their ancestors, who alongside company were also working dogs. It has become more common to identify oneself as a 'pet parent' while also using child and parent terms to refer to their pet and themselves with words such as baby, child, mom and dad.

The rise of more dog owners choosing to call themselves 'pet parents' and referring to their dogs as their children may indicate that the relationship they have with their dogs is of great emotional value. The importance of the relationship between dog and human from the dogs perspective is most likely mutual as the release of oxytocin in dogs is prolonged during the reunion of a dog and its owner in relation to the length of time the owner has been absent. Dogs also view their primary owner as a secure base like a baby does with their mother. This relationship is important to study for animal health personnel because the emotional connection between dog and owner could be used as an advantage during a clinic visit.

The purpose of this candidate thesis is to research how dog owners' behaviour in a clinical veterinarian environment can affect their dogs. This was researched with two questionnaires, one for dog owners and one for animal health workers to get two different perspectives on the owner and the dog. One personal perspective and one from a professional subjective perspective. The results from the questionnaires showed an overwhelming majority of both animal health personnel and dog owners believe that the owners' behaviour was mirrored on to their dogs. 43% of dog owners thought negative and positive emotions affected their dog the same and 39% of dog owners thought negative emotions affected their dog more than positive. Regarding feeling stress during a veterinary visit, 65% of owners answered they felt none to small amounts of stress whilst 59% of animal health personnel considered stress as one of the most frequent feelings they see owners display during a veterinary visit. Regarding feeling happiness during a veterinary visit, 66% of owners answered they felt moderate to great amounts of happiness whilst only 19% of animal health personnel considered happiness as a feeling they see owners display.

To interpret owners' feelings in a clinic as a member of animal health personnel has proven difficult in this study. Incomparable results between owners and animal health personnel indicate unexplored reasons with individual differences. It's therefore important that animal health personnel keep in mind that the feelings they deem owners show might not be the same that the owners perceive to feel during the visit.

Keywords: Dog, dog owner, animal health personnel, stress, veterinary clinic, behaviour

Innehållsförteckning

Figurförteckning	8
Förkortningar	10
1. Inledning	11
2. Syfte och frågeställningar	12
3. Bakgrund	13
3.1 Hundens domesticering	13
3.2 Stress hos hundar i en klinisk miljö	14
3.3 Emotionella smitta mellan hund och människa.....	14
3.4 Bowlbys "Attachment Theory" och Ainsworths "Strange Situation Test"	15
4. Metod och material	17
4.1 Litteraturöversikt.....	17
4.2 Enkätstudie	17
4.2.1 Enkät nummer 1; Hundägarens perspektiv	18
4.2.2 Enkät nummer 2; Djurhälsopersonalens perspektiv	19
5. Resultat	20
5.1 Resultat av hundägarenkäten	20
5.2 Resultat av djurhälsopersonalenkäten.....	28
6. Diskussion	31
6.1 Metoddiskussion	31
6.2 Resultatdiskussion	32
7. Konklusion.....	36
Referenser.....	37
7.1 Tack	39

Figurförteckning

Figur 1. Resultat av fråga 1, känsla "Stressad" Hundägarenkäten.	20
Figur 2. Resultat av fråga 1, känsla "Nervös" Hundägarenkäten.	20
Figur 3. Resultat av fråga 1, känsla "Irriterad" Hundägarenkäten.	20
Figur 4. Resultat av fråga 1, känsla "Orolig" Hundägarenkäten.	20
Figur 3. Resultat av fråga 1, känsla "Irriterad" Hundägarenkäten.	20
Figur 5. Resultat av fråga 2, känsla "Trygg" Hundägarenkäten.	21
Figur 6. Resultat av fråga 2, känsla "Optimistisk" Hundägarenkäten.	21
Figur 8. Resultat av fråga 2, känsla "Glad" Hundägarenkäten.	21
Figur 7. Resultat av fråga 2, känsla "Nyfiken" Hundägarenkäten.	21
Figur 9. Resultat av fråga 3, Hundägarenkäten.	22
Figur 10. Resultat av fråga 4, Hundägarenkäten.	22
Figur 11. Resultat av fråga 5, känsla "Rastlös" Hundägarenkäten.	23
Figur 12. Resultat av fråga 5, känsla "Stressad" Hundägarenkäten.	23
Figur 13. Resultat av fråga 5, känsla "Orolig" Hundägarenkäten.	23
Figur 14. Resultat av fråga 5, känsla "Aggressiv" Hundägarenkäten.	23
Figur 15. Resultat av fråga 5, känsla "Skeptiskt" Hundägarenkäten.	24
Figur 16. Resultat av fråga 5, känsla "Ledsen" Hundägarenkäten.	24
Figur 17. Resultat av fråga 6, känsla "Lugn" Hundägarenkäten.	24
Figur 18. Resultat av fråga 6, känsla "Exalterad" Hundägarenkäten.	24
Figur 20. Resultat av fråga 6, känsla "Trygg" Hundägarenkäten.	25
Figur 19. Resultat av GladResultat av fråga 6, känsla "Glad" Hundägarenkäten.	25
Figur 22. Resultat av fråga 6, känsla "Uppmärksamhetssökande" Hundägarenkäten ..	25
Figur 21. Resultat av fråga 6, känsla "Nyfiken" Hundägarenkäten.	25
Figur 23. Resultat av fråga 7. Fritextsvar som har kategoriserats. Topp sex kategorier visas. Deltagarna kunde nämna flertal anledningar som alla kategoriserades individuellt. Hundägarenkäten.	26
Figur 24. Svar på fråga 8. Hundägarenkäten.	27
Figur 25. Svar på fråga 9. Hundägarenkäten.	27

Figur 26. Svar på fråga 10. Upp till tre alternativ kunde väljas per deltagare. Hundägarenkäten.	28
Figur 27. Svar på fråga 2. Djurhälsopersonalsenkäten.....	29
Figur 28. Svar på fråga 3. Djurhälsopersonalsenkäten.....	29
Figur 29. Svar på fråga 4. Fritextsvar som har kategoriserats. Figuren visar de åtta kategorier som fått flest svar. Djurhälsopersonalsenkäten.	30

Förkortningar

Förkortning

SLU

ESC

ASST

TF-DSS

TF-VET

Betydelse

Sveriges lantbruksuniversitet

Evolutionary Social Competence

Ainsworth Strange Situation Test

Tillförordnad Djursjukskötare

Tillförordnad Veterinär

1. Inledning

Hela 14% av alla hushåll i Sverige har en hund som sällskapsdjur (Novus 2024) och med det stora antalet gör det att hundar är väldigt vanligt förekommande på veterinärkliniker. Hundar behöver besöka veterinärkliniker för förebyggande vård, samt i vissa fall även akutvård.

Stress och obehag är vanligt för många hundar på veterinärkliniken (Lind et al. 2017; Edwards et al. 2019). Enligt en studie från USA upplevde 36% av hundägare att deras hundar ”hatade” att gå till veterinären och 26% av hundägare kände stress över att behöva ta sin hund till veterinären (Edwards et al. 2019). Detta visar på att i flera fall upplever både hund och hundägare att ett besök hos veterinären är en negativ upplevelse. Upplevelsen och sinnesstämningen hos hundägare kan påverka hundens upplevelse och därför kan det vara av vikt att förstå de bakomliggande orsakerna till hundägarnas upplevelser på klinik.

I en studie av Rehn (2013) visade att hundar anpassar sina hälsningar beroende på relationen med personen. Frisättning av oxytocin hos hundarna varade längst när den blev bemött med både fysisk och verbal kontakt, hundarna tog själva större initiativ desto längre ägaren hade varit borta (Rehn 2013). Detta samspel kan identifieras som saknad och glädje hos båda parterna och kan tyda på en emotionell relation. Den emotionella kopplingen Rehn (2013) har undersökt kan ha ett inflytande på hur en hunds beteende påverkas av hundägaren.

Djurhälsopersonal har en roll i hur upplevelsen blir för hunden under ett klinikbesök och personalen kan ha ett positivt inflytande genom att minimera stress och rädsla hos en hund redan i ung ålder (Lloyd 2017). Det är därför av intresse för djurhälsopersonalen att förstå hur detta samband eventuellt kan ha en påverkan för hundens upplevelse.

Kunskapen kring hundägarens betydelse för hundens upplevelse på klinik är idag begränsad, vilket är varför fokus i detta arbete var att sammanställa befintlig forskning och med en enkät undersöka hundägarnas upplevelser samt erfarenheter bland djurvårdspersonal. Denna kandidatuppsats inom djuromvårdnad kommer att kunna bidra till ökad kunskap hos djurhälsopersonal kring varför hundar beter sig på ett karaktäristiskt sätt vid specifikt klinkbesök, samt hur stor del av beteendet som kan kopplas till hundägaren. Detta kan hjälpa djurhälsopersonal att minska stress och obehag för hundar som kommer på polikliniska besök.

2. Syfte och frågeställningar

Syfte

Syftet med denna studie var att undersöka hur hundägarens beteende inom en veterinärklinisk miljö kan påverka deras hundar.

Frågeställningar

- Hur uppfattar hundägare sitt beteende vid klinikbesök och hur påverkar beteendet deras hund?
- Vilka egna beteenden anser hundägare har en lugnande effekt på hunden vid ett klinikbesök?
- Vilka beteenden hos hundägare anser djurhälsopersonal har en positiv effekt i samband med kliniska besök?

3. Bakgrund

3.1 Hundens domesticering

I en reviewstudie av Miklóski och Topál (2013) undersöktes hundens sociala beteende och forskarna introducerar begreppet "evolutionary social competence"(ESC) där fokuset ligger på de människoliknande sociala egenskaper som hundar har utvecklat. Miklóski och Topál (2013) nämner att det finns ett ökat vetenskapligt stöd för att hunden domesticering är en evolutionär process. Domesticeringen sägs ha påbörjats för 15.000 till 40.000 år sedan (Bergström et al. 2020). Under domesticering av hunden blev människan en integrerad del av hundens sociala miljö vilket ledde till stora beteendeförändringar (Miklóski & Topál 2013). Exempel på detta är att hunden, till skillnad från vargen, har en positiv emotionell respons på mänsklig ögonkontakt och att hunden kan tolka mänskliga signaler som hjälp för att styra uppmärksamheten till olika objekt (Gácsi et al. 2005; Topál et al. 2009).

Den evolutionära aspekten av ESC förklaras av Miklóski och Topál (2013) genom att forntidens vargar, där vargar med större människoliknande ESC troligen tenderade att socialisera sig mer med människor. Detta kan ha lett till att människan insåg att det fanns fördelar med att ha ett sällskapsdjur med specifika sociala egenskaper. Detta kan ha styrt urvalet så att individer med större sociala färdigheter selekterades fram (Miklóski & Topál 2013). Samma process kan även ha möjliggjort att hundars användning har gått från att strikt vara arbetsdjur till att bli sällskapsdjur och idag ses som en del av familjen av många hundägare (Miklóski & Topál 2013).

Barina-Silvestri et al. (2024) granskar i sin review studie fenomenet "pet parenting", den svenska motsvarigheten benämns som "husdjursförälder". "Pet parenting" karaktäriseras av att hundägare investerar pengar, känslor och tid på sitt djur på ett sätt som inte gjorts tidigare. I dagens samhälle spenderar många hundägare stora mängder pengar på avancerad djursjukvård samt fritidssysslor så som hundsport och hundkurser. Det finns hundägare som kallar sig själva för "Pet parents" där de identifierar sig själva som att de har en föräldraroll till sina djur vilket inkluderar användandet av förälder-barn termer (Volsche 2018). Brina Silvestri (2024) nämner att det är vanligt att "Pet parents" ofta drar slutsatser kring deras djur mentala välbefinnande där de anser sig förstå känslor, önskaningar och viljor som deras djur upplever.

3.2 Stress hos hundar i en klinisk miljö

Kontinuerlig stress hos hund kan ha en negativ påverkan på immunförsvaret, personalsäkerhet och återhämtningsprocessen. Genom att fokusera på att minimera stress hos djuren på klinik kan även kundens förtroende öka samt personalens effektivitet medan djuret sannolikt kommer vara mer avslappnad på nästa besök (Lloyd 2017).

I en studie av Lind et al. (2017) testades beteendet hos hundar och enkätresultat från hundägare för att observera hur beteendet hos hundar i en klinisk miljö kan korreleras med subjektiv stressuppskattning. Hundarna i studien blev bedömda av hundägaren, testledaren, djursjukskötaren och veterinären. Detta gjordes genom ett frågeformulär där varje person behövde bedöma om hunden var stressad eller upplevde smärta och generellt hur hunden upplevde besöket. Resultatet av studien visade att det var betydligt mindre troligt för hundar som bedömdes som mer stressad att engagera i social kontakt med en ofamiliär person. Hundarna var även betydligt mer villiga att leka och ta emot godis utanför kliniken än inne i kliniken. Detta, enligt studien, antyder att hundarna själva ser insidan av kliniken som en mer negativ miljö. I resultatet hittades ett samband där de hundägare som var mindre emotionellt nära eller mindre ekonomiskt brydd över kostnaderna hade en större lugnande effekt än hundägare som var emotionellt nära sin hund och bekymrad över kostnaderna (Lind et al. 2017).

3.3 Emotionella smitta mellan hund och människa

Emotionell smitta är beskrivet som ett fenomen där betraktaren av någon annans känslomässiga tillstånd leder till ett omedvetet liknande känslomässigt tillstånd hos betraktaren (Hatfield et al. 1992). Hundars sociala kompetens med människor har etablerat sig inom många olika symbiotiska relationer, från strikt arbetshund till familjehund (Miklóski & Topál 2013).

I en studie av Morisaki et al. (2009) undersöktes hundars förmåga att läsa av ansiktsuttryck. Hundägare fick se på två olika videoklipp med deras hund närvarande. Ett av videoklippen var ledsamt och ett var roligt. I studien så fick hundarna varken höra eller se filmklippen och ägarna fokuserade endast på filmklippen och kollade inte på hunden. Studiens resultat visade att hundarna kollade på sina ägare längre under det roliga klippet och mindre under det ledsamma. Morisaki et al. (2009) föreslår att detta kan tyda på att hundar är känsliga till deras ägares känslomässiga tillstånd och egenskapen av att känna igen känslor är troligtvis användbar mellan hund och människointeraktioner.

Vidare inom hundars förmåga att förstå människans ansiktsuttryck undersökte Deputte och Doll (2011) hundars förmåga att förstå fyra klassiska ansiktsuttryck,

arg, glad, äcklad och rädd, där varken rörelser eller ljudsignaler var inkluderade. Resultatet visade att både vuxna hundar och valpar reagerar mer på ansiktsuttrycken än neutrala kontrollerna (Deputte & Doll 2011). Valparna i studien hade samma reaktion oavsett vilket ansiktsuttryck som visades. De vuxna hundar visade större reaktion för arga och rädda ansiktsuttryck genom att undvika att se på det arga ansiktsuttrycket och ägna mer uppmärksamhet åt det rädda ansiktsuttrycket.

Deputte och Doll (2011) påpekar att de vuxna hundarnas undvikande av arga ansiktsuttryck tyder på att hundar behöver upprepade exponering av mänskligt uttryck av ilska för att lära sig urskilja ett argt ansikte. Deputte och Doll (2011) föreslår att deras studie visar att oavsett hundens ålder så visar det att hundar har en mottaglighet av en människas ansikte när det visar ett ansiktsuttryck och att denna mottaglighet troligtvis härstammar från den långa symbiotiska relationen hundar och människor haft under domesticeringsprocessen.

I en studie av Albuquerque et al. (2016) utfördes ett experiment med vuxna familjehundar. I studien presenterades hundarna med två bilder som projekterades på två skärmar med antingen en människa eller en hund som visade två olika känslouttryck (glad/arg för människa och lekfull/aggressiv för hund) medan ett ljud spelades. Detta ljud var antingen ett hundskall eller en mänsklig röst i ett icke familjärt språk i positiv eller negativ tonart eller brunt brus(neutral) (Albuquerque et al. 2016).

Resultatet visade att 67% av hundarna tydlig föredrog att titta på det mänskliga ansiktsuttryck som med överensstämmande ljud (positiv tonart med positiva känsla och vice versa). Hundarna i studien föredrog även att kolla på hunduttrycken med överensstämmande hundskall. (Albuquerque et al. 2016). Detta är, enligt studien, evidens på att domesticerade hundar kan ta in emotionell information både visuellt och auditivt från både hund och människa och integrera denna information till en uppfattning av känslor.

3.4 Bowlbys "Attachment Theory" och Ainsworths "Strange Situation Test"

John Bowlbys "Attachment theory" är en teori som bland annat understryker att spädbarn behöver forma en nära relation till en primär person för deras överlevnad och möjlighet att kunna frodas emotionellt, i de flesta fall är den primära anknytningen den biologiska mamman (Bretheron 2000). Enligt Bowlby kan denna teori även användas för flera olika djurarter (Horn 2013). Denna teori har testats med hjälp av "Ainsworth Strange Situation Test"(ASST) vilket är ett standardiserat experiment som testar spädbarns reaktioner i olika situationer

(Bretheron 2000). Detta experiment av Mary Ainsworth visade att barnet leker mer intensivt när mamman är närvarande än exempelvis när barnet är själv eller i sällskap med en främling (Bretheron 2000).

Denna teori och beteendetest har sedan applicerats på relationen mellan hund och ägare för att studera om liknande fynd kan hittas mellan relationen hund och hundägare i stället för barn och moder. I en studie av Horn et al. (2013) applicerades denna teori på hund och hundägare genom en modifierad version av ASST. Hundarna som deltog fick ett problemlösnings föremål att interagera med, föremålen bestod bland annat av godis inlindat i en handduk och diverse andra mentalt stimulerande leksaker tillverkade för hund. Studien bestod av fyra delar, i alla delar stod testledaren i ett hörn och observerade. “Absent owner” testet innebar att ägaren inte var närvarande i rummet. “Silent owner” testet innebar att ägaren var närvarande i rummet men satt tyst på en stol. “Encouraging owner” testet innebar att ägaren satt på en stol i ett hörn och fick verbalt uppmuntra hunden och peka på problemlösningsföremålet. “Replaced owner” testet innebar att ägaren ersattes av en ny person som var en främling för hunden och satt på en stol i ett hörn och integrerade inte med hunden.

Resultatet i denna studie visade att hundarna interagerade mer med leksaksobjekt när hundägaren var närvarande och speciellt när de interagerade med hunden. När ägaren var ersatt med en främling lekte hunden med leksaksobjektet under en kortare period än när hundägaren var närvarande och uppmuntrade hunden (Horn 2013). Hunden tillbringade mer tid med att integrera med testledaren när hundägaren inte var närvarande (Horn 2013).

4. Metod och material

4.1 Litteraturöversikt

Syftet med denna litteraturöversikt var att hitta och sammanställa vetenskapliga studier och tidigare forskning samt undersökningar kring ämnet ”Antrozoologi” med fokus på hundägarens medvetna och omedvetna påverkan på sin hunds beteende, hundens stress på klinik samt betydelse av det emotionella bandet mellan hundägare och hund för ett klinik besök. Tidigare forskning utgjorde en bas för att formulera relevanta enkätfrågor för enkätstudierna. Litteraturöversikten genomfördes genom flera databaser som GoogleScholar, Web of Science och Sciencedirect.

Sökorden som användes i den primära litteratursökningen:

Dogs, dog, canine, owner, confidence, assurance, attitude, behaviour, influence, perception, clinic environment, environment, personality, veterinary, veterinary practice, stress, emotions.*

Under studiens gång behövdes mer information om tidigare forskning inom specificerade ämnen som ansågs relevanta till frågeställningarna. Databaserna som användes var samma som för tidigare informationssökning.

4.2 Enkätstudie

Studien använde sig av två separata enkäter som riktades mot två olika målgrupper.

Båda enkäterna skapades med det digitala verktyget Netigate och spreds via relevanta grupper på sociala medier och via email. Forum som kunde vara partiska och därför påverka enkätresultatet undveks. Det gällde till exempel grupper som handlar om att diskutera veterinärvårdspriser.

Båda enkäterna publicerades den 25 februari 2025. En påminnelse skickades till samma grupper och mail den 12 mars 2025, vilket var cirka två veckor efter enkäten öppnades. Enkäten stängdes den 18 mars 2025.

Enkät 1 riktad till hundägare spreds via de nuvarande veterinär- och djursjukskötarstudenternas skolmail via SLUs intranät eftersom chansen att de ägde en hund kunde vara större än gemene population på grund av utbildningens innehåll. Enkät 1 spreds även via Facebook forum som geografiska hundgrupper runt om i Sverige som tillät ”annonsering” och Facebook grupper som tillhörde Ultuna och SLU samt även på Instagram.

Enkät 2 riktad till djurhälsopersonal spreds också via de nuvarande veterinär- och djursjukskötarstudenternas skolmail via SLUs intranät eftersom vissa årskullar har kunnat jobba som tillförordnad veterinär (TF-VET) och tillförordnad djursjukskötare (TF-DSS) vilket ingår i yrkesgruppen djurhälsopersonal. Enkät 2 spreds även via en Facebook grupp för djurhälsopersonal i Sverige samt via en författares arbetsplats via mail.

4.2.1 Enkät nummer 1; Hundägarens perspektiv

Enkät nummer 1 var riktade mot hundägare där kravet för deltagande var att man tagit med sin hund på ett bokat veterinärbesök någon gång under det senaste året. Enkäten låg ute i 21 dagar och bestod av tio frågor varav fem var matrisfrågor där respondenten fick svara 1-6. 1 innebar i ingen utsträckning och 6 innebar i stor utsträckning. Fyra var flervalsfrågor och den sista var en fråga med fritextsvar. På frågor där respondenter kunde välja upp till tre svar skapades grafen med en poäng baserad indelning där ett svar från en responder fick ett tilldelad poäng. Varje respondent kunde därför bidra med 1-3 poäng på dessa frågor.

Syftet med enkätstudien var att samla data kring hur hundägare själv uppskattar sitt beteende på kliniken och hur de själva anser det kan ha en effekt på sina hundars beteende under ett polikliniskt besök.

Enkät nr 1 för hundägare resulterade i 94 individuella svar varav 80 uppfyllde svarsalternativen och inkluderades i resultatet för vidare databearbetning. Totalt 14 svar kasserades vilket blev ett bortfallsvärde på ca 15%. Alla 14 bortfallsenkäter blev kasserade på grund av att de var ofullgjorda enkäter och ingen ofullgjord enkät passerade 46% fullbordning av enkäten, sannolika anledningar för bortfall kan bero på misstag, att de ångrade sig eller blev upptagna. För att säkerställa att deltagare läst igenom informationen för enkäten sattes en gräns att enkäten inte kunde ha gjorts på ett korrekt sätt om totala tiden underskred 2,5 minuters tid genom att själva göra enkäten och ta medelvärde. Alla fullgjorda enkäter översteg tidsgränsen och därav sällades inget svar bort under det kriteriet.

Under skapandet av enkät 1 skedde ett skrivfel i formateringen på svarsalternativen i fråga 2. Spannet för frågan skulle som i tidigare fråga ligga mellan 1-6 i utsträckning där 1 = i ingen utsträckning och där 6 = i stor utsträckning. Som följd av ett skrivfel skickades enkäten ut med 0–6 i utsträckning som svarsalternativ för respondenterna. Formateringen på själva frågan var korrekt och lydde ”Välj i vilken utsträckning du känner dessa känslor från 1 = i ingen utsträckning och där 6 = i stor utsträckning. Respondenterna kunde svara mellan 0–6 i utsträckning i stället för 1–6. När svaren skulle tolkas gjorde författarna uppfattningen att resultatet av frågan fortfarande kan tolkas på ett icke

partiskt sätt och frågan lämnades kvar i resultatet men tolkades med hänsyn till felet som skedde.

4.2.2 Enkät nummer 2; Djurhälsopersonalens perspektiv

Enkät nr 2 var riktad mot djurhälsopersonal inom smådjursvård vilket inkluderar bland annat veterinärer, djursjukskötare, TF-djursjukskötare och TF-veterinärer. Kravet för deltagande var att man arbetat som djurhälsopersonal antingen heltid eller deltid på en klinik inom en veterinärmedicinsk poliklinisk verksamhet under det senaste året. Enkäten var ute i 21 dagar och bestod av fyra frågor, en bakgrundsfråga för att specificera yrkesrollen, en flervälsfråga, en matrisfråga och en fråga med fritextsvar.

Den första frågan var en fråga med flervälsalternativ som frågade efter respondentens yrkestitel. Valen som erbjöds var förutnämnda yrkestitlar inom gruppen "djurhälsopersonal" samt ett extra val med ordet "Annan" tillsammans med en fritextruta där deltagaren kunde skriva in sin titel. Detta gjordes för att inte riskera att deltagaren istället valde en grupp de inte ingick i för att kunna svara på enkäten. Detta säkerställde att bara svar från personer som enligt Jordbruksverkets föreskrifter ingår inom gruppen djurhälsopersonal används vilket var målgruppen för denna enkät.

Syftet med enkätstudie 2 var att samla data kring hur djurhälsopersonal tolkade liknande frågor kring hur hundägares beteende kan påverka deras hundars beteende under ett polikliniskt besök.

Enkät nr 2 för djurhälsovårdspersonal resulterade i 42 svar varav 27 var godkända och inkluderades i resultatet för vidare databearbetning. 15 svar kasserades vilket blev ett bortfallsvärde på ca 36%. Tio svar sållades bort på grund av på grund av ofullgjord enkät därav 90% av de ofullgjorda enkäterna inte var mer än 50% fullbordade. Tre enkäter sållades bort på grund av orimlig svarstid, där kriteriet låg på 1,5 min. Detta sätts för att öka sannolikheten att svaren som återstår kommer från respondenter som läst frågorna och svarat ordentligt. Fyra respondenters enkätsvar angav djurvårdare i diverse nivåer som yrkestitel och därav inte tillhörde yrkesgruppen djurhälsopersonal. Två utav fyra av respondenterna som angav djurvårdare som yrkesgrupp hade tidigare blivit bortsållade på grund av andra kriterier såsom icke färdiggjord enkät och orimlig svarstid. Detta innebar att endast två enkäter blev bortsållade under detta kriterium av fel tillhörande yrkesgrupp.

5. Resultat

5.1 Resultat av hundägarenkäten

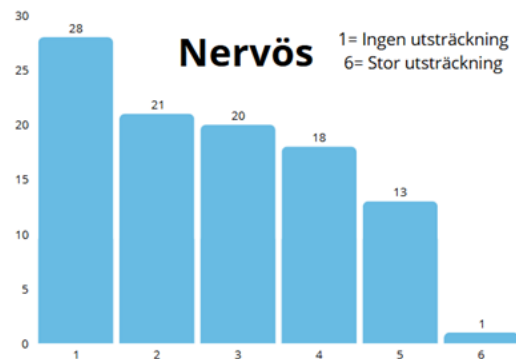
”Ägarens uppfattning av sitt beteende och hur det påverkar deras hund i en klinisk miljö”

Hundägarenkäten resulterade i 80 respondenter efter bortfall. Den genomsnittliga svarstiden för enkäten var fem minuter och 21 sekunder.

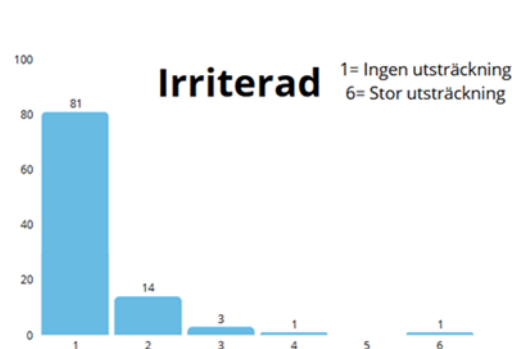
Fråga 1. Välj i vilken utsträckning du känner dessa känslor från 1 = ingen utsträckning och där 6 = stor utsträckning. I vilken utsträckning instämmer dessa känslor för dig när du tagit med din hund på ett bokat veterinärbesök på klinik?

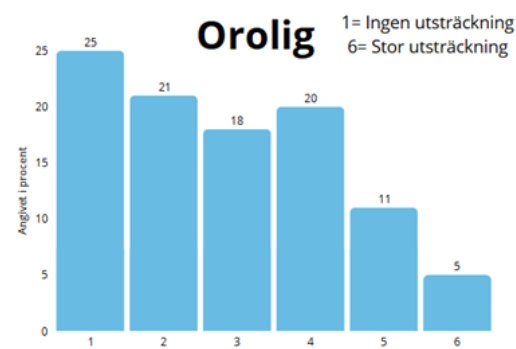
Figur 1. Resultat av fråga 1, känsla ”Stressad” Hundägarenkäten.

Figur 2. Resultat av fråga 1, känsla ”Nervös” Hundägarenkäten.

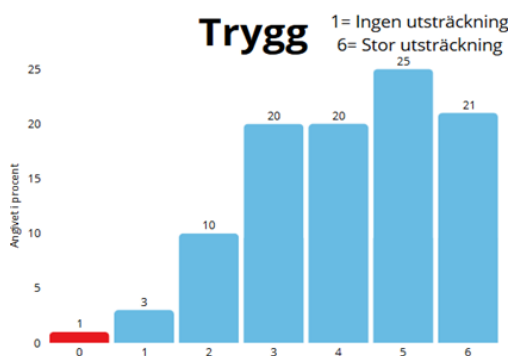
Figur 3. Resultat av fråga 1, känsla ”Irriterad” Hundägarenkäten.

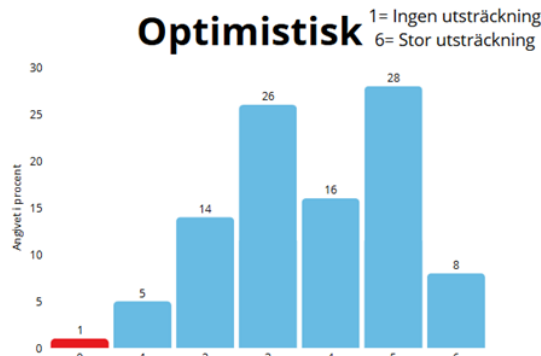
Figur 5. Resultat av fråga 1, känsla ”Orolig” Hundägarenkäten.

För skalan ”Irriterad” hade 81% av respondenterna svarat i ingen utsträckning (1). På ”Stressad” skalan svarade 34% i ingen utsträckning (1) och 31% med i liten utsträckning (2). Skalan för ”Nervös” och ”Orolig” var mer spridda men för båda var över 60% av svaren i ingen (1) till måttlig utsträckning (3).

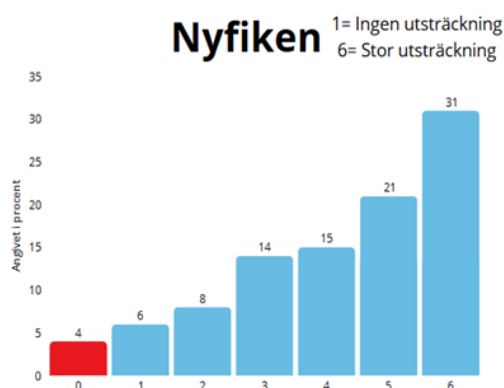
Fråga 2. Välj i vilken utsträckning du känner dessa känslor från 1 = ingen utsträckning och där 6 = stor utsträckning. I vilken utsträckning instämmer dessa känslor för dig när du tagit med din hund på ett bokad veterinärbesök på klinik?

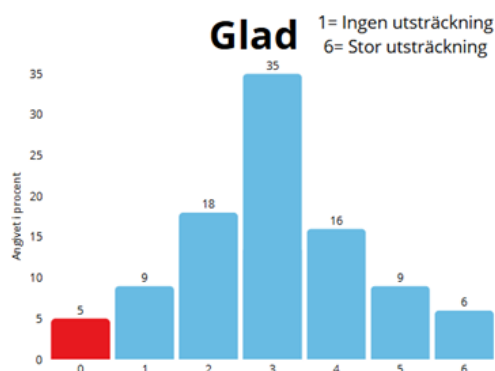
Figur 6. Resultat av fråga 2, känsla "Trygg" Hundägarenkäten.

Figur 7. Resultat av fråga 2, känsla "Optimistisk" Hundägarenkäten.

Figur 8. Resultat av fråga 2, känsla "Nyfiken" Hundägarenkäten.

Figur 9. Resultat av fråga 2, känsla "Glad" Hundägarenkäten.

På "Glad" skalan svarade respondenterna i störst utsträckning med 35% att de upplevde glad i måttlig utsträckning (3). På "Trygg" skalan upplevde 86% trygghet i måttlig till stor utsträckning (3-6). På "Optimistisk" skalan hade 5 på skalan i utsträckning flest svar med 28% och 3 på skalan med 26% av svaren. I "Nyfikenhet" skalan var nyfiken i stor utsträckning störst med 31% av svaren.

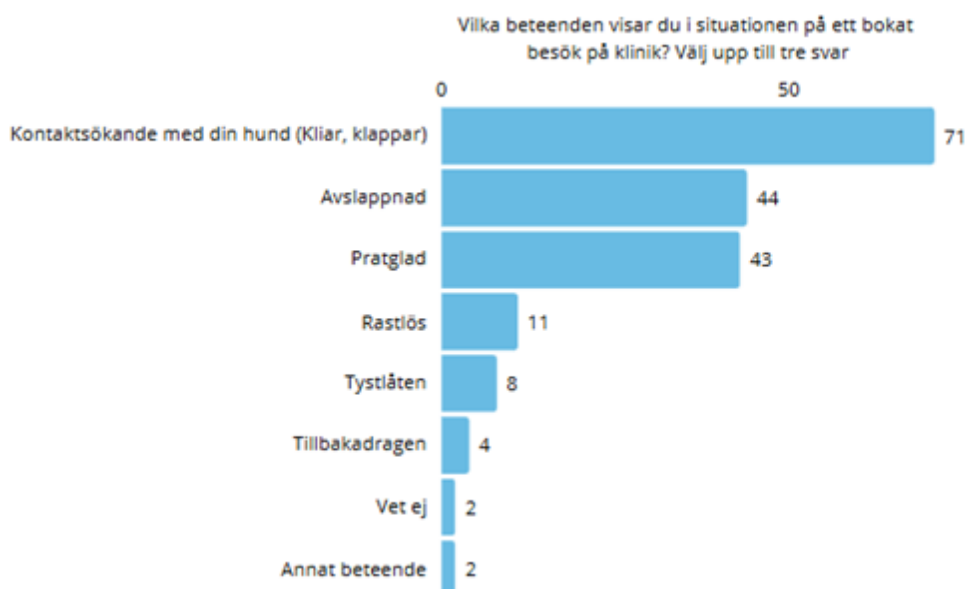
Fråga 3. Vad tror du är de största anledningarna till att du känner så på ett bokad veterinärbesök på klinik? Välj upp till 3 svar

Figur 10. Resultat av fråga 3, Hundägarenkäten.

Av 80 respondenter fick ”Hundens hälsa” flest poäng med 65 svar. ”Bemötande av personal” fick näst flest poäng med 48 svar och ”förtroende för kliniken” fick tredje mest poäng med 41 svar.

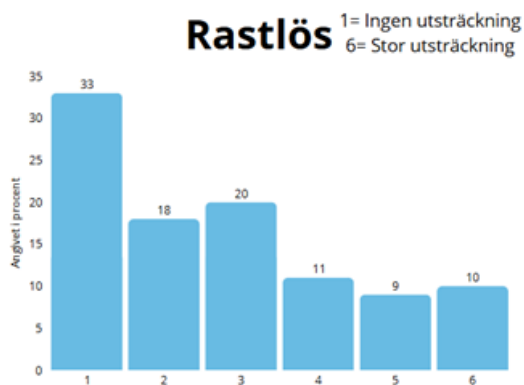
Fråga 4. Vilka beteenden visar du i situationen på ett bokat besök på klinik? Välj upp till tre svar.

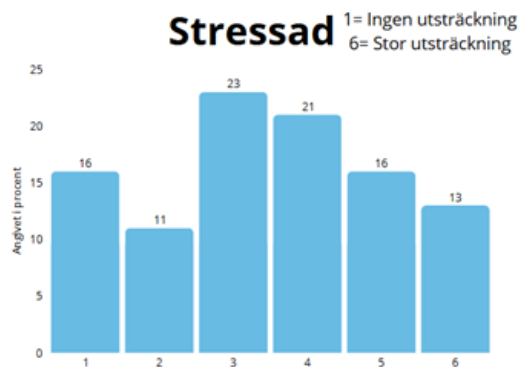
Figur 11. Resultat av fråga 4, Hundägarenkäten.

Av 80 respondenter fick ”Kontaktsökande med hund” flest svar med 71 poäng. ”Avslappnad” fick näst flest svar med 44 poäng och ”Pratglad” fick tredje mest poäng med 43 svar.

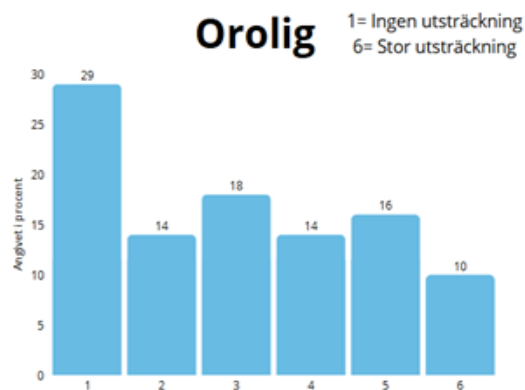
Fråga 5. Välj i vilken utsträckning din hund känner dessa känslor från 1 = ingen utsträckning och där 6 = stor utsträckning. I vilken utsträckning instämmer dessa känslor för hur du anser din hund känner sig på ett bokat veterinärbesök på klinik?

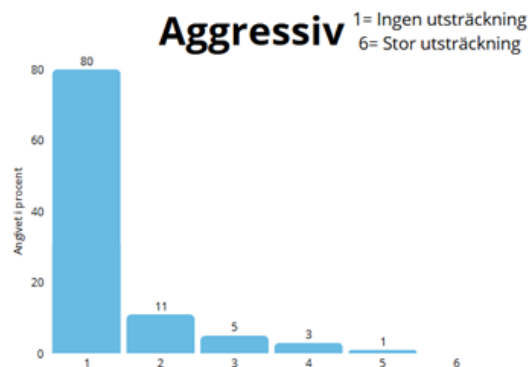
Figur 12. Resultat av fråga 5, känsla ”Rastlös” Hundägarenkäten.

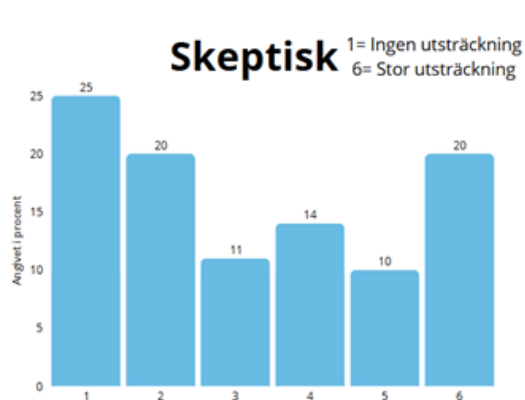
Figur 13. Resultat av fråga 5, känsla ”Stressad” Hundägarenkäten.

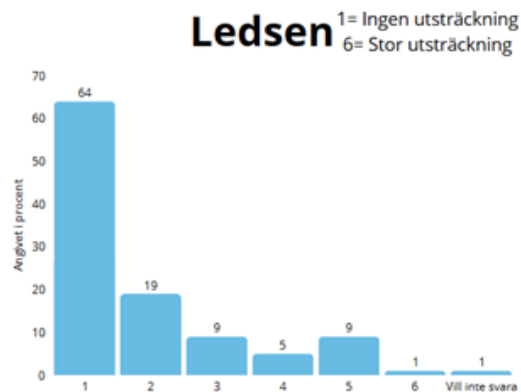
Figur 14. Resultat av fråga 5, känsla ”Orolig” Hundägarenkäten.

Figur 15. Resultat av fråga 5, känsla ”Aggressiv” Hundägarenkäten.

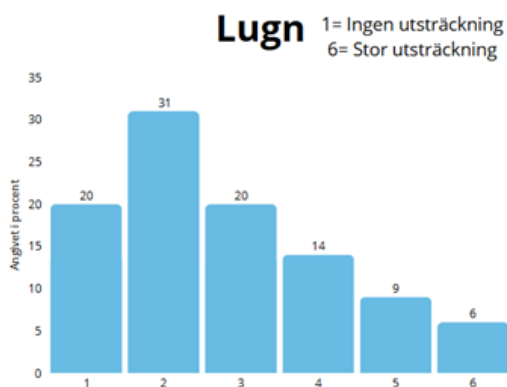
Figur 16. Resultat av fråga 5, känsla "Skeptisk" Hundägarenkäten.

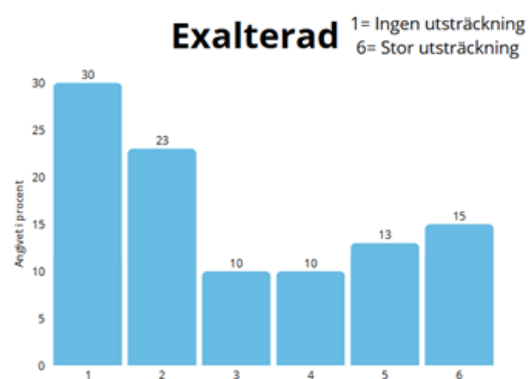
Figur 17. Resultat av fråga 5, känsla "Ledsen" Hundägarenkäten.

Tabellen "Stressad" hade mest spridda svar från respondenterna men 73% av respondenterna upplevde sin hund stressad på en måttlig till stor utsträckning (3-6 på en skala av 1-6). I tabellen "Orolig" svarade 29% av deltagarna att deras hundar kände inte kände oro (1 på skala 1-6). I "Skeptisk" tabellen upplevde respondenterna att deras hundar inte kände sig skeptiska (1 på skala 1-6). I "Aggressiv" tabellen hade 80% av alla respondenter svarat i ingen utsträckning. 64% av respondenterna upplevde sin hund som inte ledsen i "Ledsen" tabellen (1 på skala 1-6).

Fråga 6. Välj i vilken utsträckning din hund känner dessa känslor från 1 = ingen utsträckning och där 6 = stor utsträckning. I vilken utsträckning instämmer dessa känslor för hur du anser din hund känner sig på ett bokat veterinärbesök på klinik?

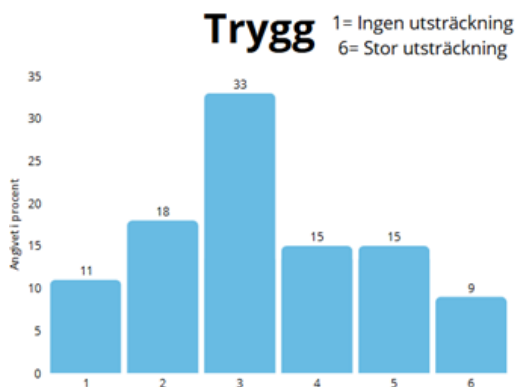
Figur 18. Resultat av fråga 6, känsla "Lugn" Hundägarenkäten

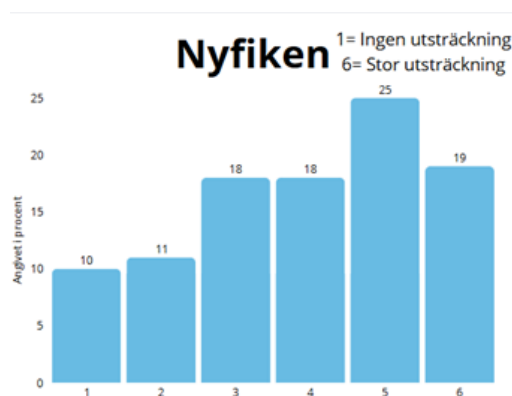
Figur 19. Resultat av fråga 6, känsla "Exalterad" Hundägarenkäten

Figur 20. Resultat av GladResultat av fråga 6, känsla "Glad" Hundägarenkäten

Figur 21. Resultat av fråga 6, känsla "Trygg" Hundägarenkäten

Figur 22. Resultat av fråga 6, känsla "Nyfiken" Hundägarenkäten

Figur 23. Resultat av fråga 6, känsla "Uppmärksamhetsökande" Hundägarenkäten

I "Lugn" tabellen svarade flest respondenter att deras hund kände lugn i lägre utsträckning (2) med 31%. I tabellen för "Exalterad" fick ingen utsträckning (1) flest svar med 30%. I tabellen för "Glad" hade låg utsträckning (2) flest svar med 24%. I tabellen för "Trygghet" fick måttlig utsträckning (3) flest svar av respondenterna med 33%. I "Nyfiken" tabellen svarade 25% av respondenterna att deras hund kände en högre utsträckning (5) av nyfikenhet. I tabellen för "Uppmärksamhet" fick stor uträkning (6) flest svar med 26%.

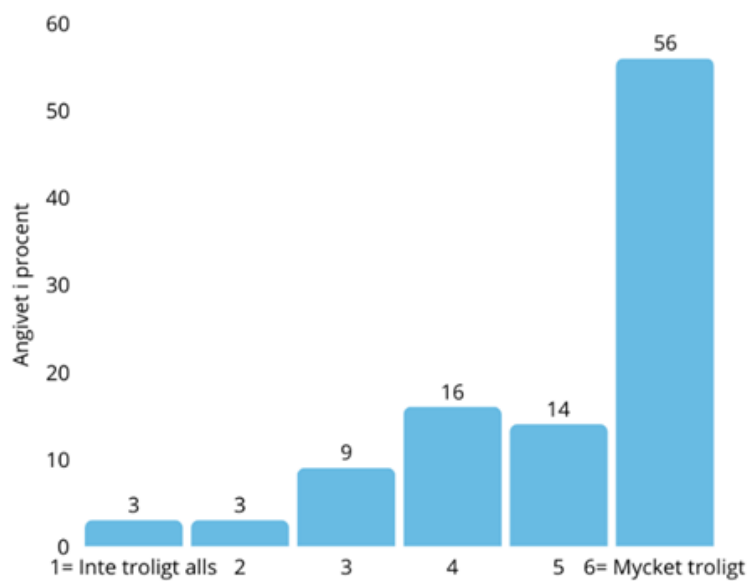
Fråga 7. Varför tror du att din hund känner så på ett bokat veterinärbesök på klinik? Fritextsvar

Figur 24. Resultat av fråga 7. Fritextsvar som har kategoriserats. Topp sex kategorier visas. Deltagarna kunde nämna flertal anledningar som alla kategoriserades individuellt. Hundägarenkäten

Deltagarna svarade på frågan genom fritext. De flesta deltagare nämnde flera orsaker till vad som påverkade deras hunds känslor på kliniken. För att kategorisera deras svar togs topp fem av de svaren som nämndes. Grafen har skapats efter poäng. Om en deltagare har nämnt tre olika orsaker till varför deras hund känner så har varje kategori fått ett poäng. Detta för att alla orsaker ska kunna kategoriseras och inte bara en orsak.

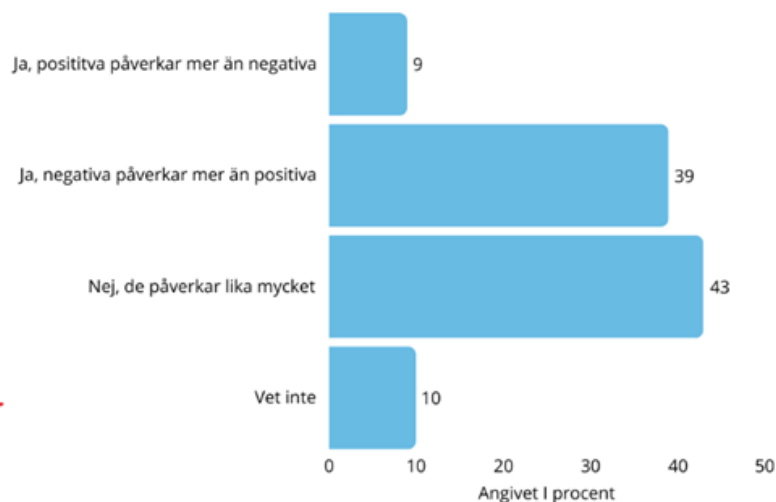
Fråga 8. Hur troligt är det att din hund skulle påverkas av dina känslor och beteenden på en klinik?

Figur 25. Svar på fråga 8. Hundägarenkäten

56% av respondenterna svarade att de ansåg att det var mycket troligt (6) att deras hundar kan påverkas av deras egna beteende och känslor på en klinik.

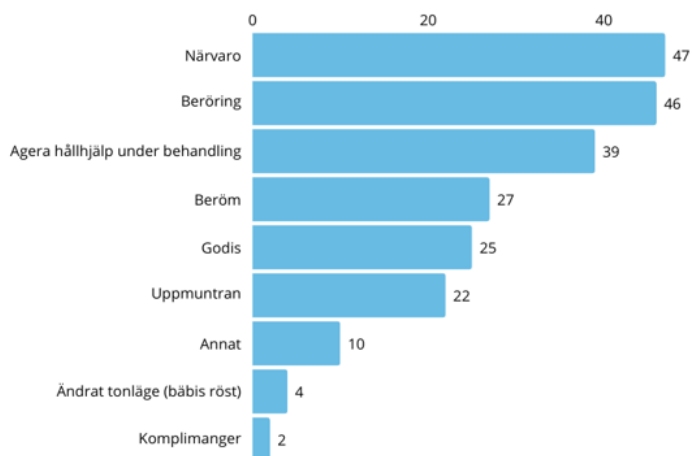
Fråga 9. Påverkas din hund mer av dina känslor beroende på om de är positiva eller negativa? Är det en skillnad på hur din hund påverkas av dina positiva eller negativa känslor?

Figur 26. Svar på fråga 9. Hundägarenkäten

43% av respondenterna anser att positiva och negativa känslor påverkar lika mycket men väldigt närliggande har 39% svarat att negativa påverkar mer än positiva.

Fråga 10. Vilka beteende hos dig anser du har en lugnande effekt på din hund i en klinisk miljö?

Figur 27. Svar på fråga 10. Upp till tre alternativ kunde väljas per deltagare. Hundägarenkäten.

Svarsalternativen som fick flest svar och därav poäng av deltagarna bestod av ”Närvaro” där 59% av respondenterna hade valt närvaro som ett av deras alternativ och 57% angav ”Beröring”.

5.2 Resultat av djurhälsopersonalenkäten

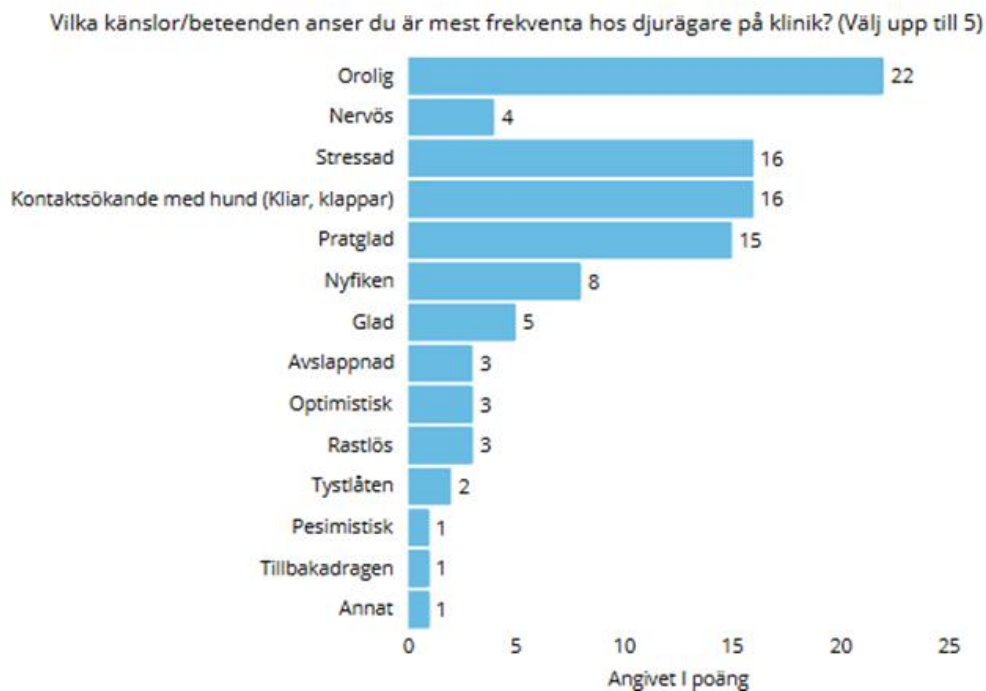
”Djurhälsopersonalens upplevelse av hundägaren och hundens beteende på klinik”.

Efter bortfall blev totala svaret från respondenter 27 stycken

Fråga 1 Vilken yrkesgrupp inom djurhälsopersonal tillhör du?

Den första frågan på enkäten var en kontrollfråga gällande vilket yrke inom djurhälsopersonalen man tillhörde. Frågan hade ett ”övrigt” alternativ som en kontrollfråga där deltagare som inte är del av djurhälsopersonalen kan sållas ut. Detta bevisades vara nödvändigt då fyra fritextsvar innehöll variationer av ordet ”djurvårdare” vilket, oavsett nivå, inte ingår inom yrkesgruppen djurhälsopersonal. 19 deltagare var Leg. Djursjukskötare, 6 deltagare var TF-DSS, en deltagare var Leg. Veterinär och en deltagare var TF-VET.

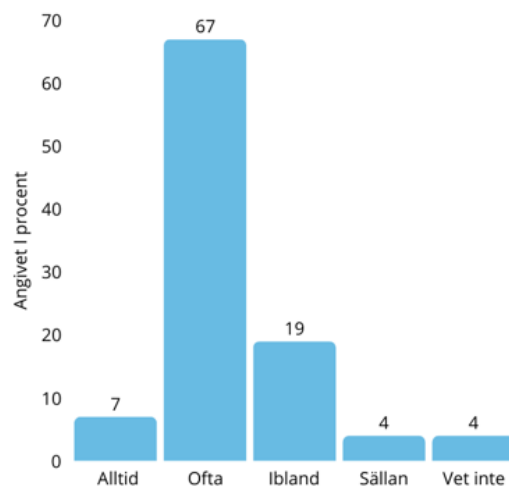
Fråga 2. Vilka känslor/beteenden anser du är mest frekventa hos hundägare på klinik? Välj upp till fem alternativ.

Figur 28.Svar på fråga 2. Djurhälsopersonalsenkäten.

Fyra känslor/beteenden sticker ut i tabellen när det gäller poäng. Att hundägare upplevs oroliga fick 22 poäng. Stressad och kontaktsökande fick 16 poäng var och pratglad var på fjärde plats med 15 poäng.

Fråga 3. Hur ofta anser du att hundägarrens känslor/beteenden speglas på deras hund på klinik?

Figur 29. Svar på fråga 3. Djurhälsopersonalsenkäten.

Att hundägares känslor ofta speglas på deras hund hade majoritet med 67%. 83% av deltagare ansåg att hundägares känslor speglas på hunden antingen ofta, ibland eller alltid. Det var endast 4% som ansåg att hundägares känslor sällan speglades på hunden.

Fråga 4. Vad anser du enligt erfarenhet är det mest effektiva sättet hundägare påverkar sin hund positivt i en klinisk miljö? Fritextsvar

Figur 30. Svar på fråga 4. Fritextsvar som har kategoriserats. Figuren visar de åtta kategorier som fått flest svar. Djurhälsopersonalsenkäten.

Flera av respondenterna angav flera anledningar till hur hundägare kan påverka deras hund positivt i en klinisk miljö. Kategorier har skapats utifrån fritextsvaren och om en respondent har nämnt flera olika orsaker som svar på frågan har flera olika kategorier fått ett poäng. Exempel om en respondent nämnt tre orsaker får tre olika kategorier en poäng. Det som djurvårdhälsopersonal ansåg var överlägset det mest effektiva sättet att hålla hunden lugn var att hundägaren själv håller sig lugn med 16 poäng.

6. Diskussion

6.1 Metoddiskussion

Syftet med att ha en enkät för hundägare i detta arbete var för att få en inblick i hundägarens perspektiv. Genom enkätstudien kunde vi få svar från hundägare direkt för att lättare kunna dra eventuella slutsatser på våra frågeställningar. Författarna bedömde även att diskutera känslor och beteenden hos sig själv och sin egna hund kan anses känsligt och därför sågs det fördelaktigt att använda en enkät där man kan få vara anonym. När enkäterna skickades ut på diverse sociala medier undveks forum som kunde anses vara partiska och därför kunna påverka enkätresultatet. Det gällde till exempel grupper som handlar om att diskutera veterinärvårdspriser där många fler med en negativ inställning mot sitt senaste veterinärbesök samlas. Det ansågs kunna ge enkätsvaren en förskjutning som inte representerar den gemene hundägaren, speciellt gällande frågorna om känslor. Detta tolkades som en möjlig risk för partiskhet och felkälla om det redan fanns förutfattade meningar kring veterinärvården hos en individ. Även forum som är till för specifika hundraser undveks på grund av att det kan vara fördelaktigt med en blandning av hundraser för att kunna representera hundar generellt i stället för baserat på ras.

Syftet med en enkät för djurhälsopersonal i studien var för att få ett yrkesprofessionellt perspektiv på beteendet och känslorna hos hundägare och hund i en klinik. Detta ansågs som fördelaktigt för att undvika partiskhet som skulle kunnat uppstå genom att endast undersöka hundägare då djurhälsopersonal antas inte ha en känslomässig anknytning till varken hund eller ägare. Djurhälsopersonalens enkät ansågs även vara av stor vikt eftersom studien riktas till djurhälsopersonal och för att djurhälsopersonal är en stor del av kliniska besök.

Frågeställningen kring hur hundägare upplever sina beteenden och hur det påverkar hunden blev svårbesvarad med frågorna som användes i enkäten. Att kunna koppla samman specifika individer och jämföra med hur de svarat kring sin hund visade sig vara svårare än tänkt vid skapandet av enkäten. Detta resulterade i att den delen av frågeställningen blev delvis obesvarad. Det kan även finnas svårigheter med en frågeställning av detta slag eftersom känslor och beteenden har individskillnader både för människor och hundar. Detta medför svårigheter när denna koppling ska undersökas med endast två enkätstudier.

Enkäten visade sig även ha brister i ordformuleringen i en av frågorna. Att använda ord som ”aggressiv” kan ha påverkat hundägares val eftersom detta ord kan anses ha en stark negativ association och därför valt att svara annorlunda.

Denna slutsats grundar sig på att endast få bedömde att sin hund visar någon form av aggressivitet. Kategorisering av oönskade beteenden som till exempel ”morrar” eller ”visar tänder” hade kunnat inkluderas i stället för negativt laddade ord.

När fråga två i enkäten för hundägaren skickades ut fanns det ett skrivfel där respondenterna kunde välja 0-6 i utsträckning i stället för 1-6. Resultaten från denna fråga togs med i studien men med aktsamhet på grund av risk för felkälla.

6.2 Resultatdiskussion

Syftet med arbetet var att undersöka om och hur hundägares känslor och beteenden påverkar hundens känslor och beteenden under ett klinikbesök. Forskning har visat att hundar kan tolka människors känslor till en viss grad (Albuquerque et al. 2016; Deputte & Doll 2011). Studier har visat att hundägare samt hundar upplever att besök på klinik upplevs som något jobbigt och att för vissa är det en negativ miljö som kan leda till stress (Lind et al. 2017; Edwards et al. 2019). Med detta som bakgrund skapades två enkäter, den ena riktad till hundägare och den andra mot djurhälsopersonal, för att undersöka om hundägares sinnelag påverkar deras hund i samband med veterinärbesök.

Från enkätstudierna i detta arbete kan det konkluderas att en majoritet av både hundägare och djurvårdspersonal upplevde att hundägares känslor påverkar hunden. I enkäten för hundägare ansåg 94% av hundägarna att det var måttligt till mycket troligt att deras hund påverkas av deras egna känslor och beteenden. I enkäten för djurhälsopersonal ansåg 93% av djurvårdspersonal att hundägares känslor påverkade hunden antingen ibland, alltid eller ofta. Dessa resultat är av betydelse för djurvårdspersonal eftersom personalen kan påverka sinnesstämningen hos hundägare samt även i vissa situationer välja hur närvarande hundägaren är under besöket, till exempel vid blodprovstagning och olika typer av undersökningar. Om djurvårdspersonalen får en bättre förståelse för hur hundägaren påverkar hunden kan de lättare ge råd kring när det är bättre för hundägaren att inte närvara. Exempel på detta är vid provtagningar om de själva är mycket stressade och oroade.

Utgångsläget för djurhälsopersonalens bedömning borde enligt studier vara utifrån vad som är fördelaktigt för hunden vilket påverkas av om hunden ser sin ägare som en säker baspunkt (ASST) (Bretheron 2000). Ett omgjort ASST test visade att hundar som hade ägare i rummet som agerade som en trygg punkt spenderade mer tid att leka och utforska miljön i jämförelse med hundarna som inte hade sin ägare i samma rum (Horn 2013). Möjligheten till lek och utforskande beteenden i samband med klinikbesök kan vara begränsad på grund av miljön, tid och hundens tillstånd så en bedömning av hur hunden upplever ägaren kan vara svår att göra. ASST skulle i denna situation visa på att det är

fördelaktigt att hundägare är kvar i rummet och agerar som en säker bas. Det finns dock hundar som kan påverkas negativt att ha hundägaren där. En intressant följdning av frågan hade kunnat varit att undersöka skillnaderna i hundars samarbetsförmåga under kliniska undersökning med eller utan ägarens närvaro.

Ytterligare ett fynd från enkäterna i denna studie var att när samma fråga kring vilka känslor hundägaren upplever på kliniken ställdes till hundägare och djurhälsopersonal så var svaren motstridande. 65% av hundägare angav att de känner stress i ingen till liten utsträckning (1-2 på en 6 gradig skala) medan 59% av djurhälsopersonalen ansåg att stressad var en av de mest frekventa känslorna de ser hos hundägare på klinik. 81% av djurhälsopersonal ansåg att oro var en av de mest frekventa känslorna hos hundägare medan 46% av hundägare ansåg att de känner oro i ingen till liten utsträckning (1-2 på en 6 gradig skala). Bland djurhälsopersonal nämnde endast 19% glädje som en frekvent känsla hos hundägare men 66% av hundägare svarade i sin enkät att de kände måttlig till stor utsträckning av glädje på kliniken (3-6 på en 6 gradig skala). 31% av hundägare i enkäten nämnde även känna stor utsträckning (6 på en 6 gradig skala) av nyfikenhet på kliniken. Dessa resultat kan tolkas på många sätt, alternativt som att djurhälsopersonal inte i alla scenarion tolkar hundägares sinnesstämning rätt eller kanske att hundägare omedvetet inte är ärliga med sina känslor eller helt enkelt inte kommer ihåg ordentligt. Det kan finnas flera bakomliggande orsaker som att hundägare inte visar sina känslor eller aktivt vill framställa sig annorlunda. Det är även möjligt att hundägare inte alltid visar samma känslor utåt som de upplever. Om hundägares exakta känslor speglas av sig på deras hund kan denna studie ej dra några slutsatser kring.

Denna studie visade att deltagande hundägare kände mer positiva känslor än djurhälsopersonalen deltagande i denna studie upplevt att dem gör. Utifrån denna slutsats finns risken att djurhälsopersonal kommer gå in på ett klinik besök i tron om att de flesta hundägare är oroliga och stressade. Det är viktigt att djurhälsopersonalen går in med ett neutralt tankesätt eftersom denna studie visar på att det finns positiva känslor hos ägare på klinik besök och inte bara negativa.

Vid en jämförelse av de känslor som hundägare angav att de hade med svaren på frågor om deras hundars känslor så går det inte att dra någon slutsats om vilka specifika känslor som påverkade hunden. Enligt Albuquerque et al. (2016) har vuxna hundar förmågan att skilja på vanliga mänskliga känslouttryck men det är inte nödvändigtvis så att de förstår känslorna hundägaren visar. För att undersöka detta vidare hade ett annorlunda format behövts för att tydligare kunna se om det finns någon specifik koppling.

Hundägares svar i enkäten om vilka sätt var effektivast för att lugna deras hundar i en klinisk miljö var 59% ”närvaro”, 58% ”beröring” och 49% ”att agera hållhjälp”. Vid en jämförelse med vad djurhälsopersonal svarat på samma fråga svarar 59% av djurhälsopersonal att ”hundägare håller sig lugn” som det mest effektiva sättet och andra metoder som ”agera som trygghet för hunden” och ”belöning genom positiv förstärkning” fick 19% respektive 15%.

Enligt djurhälsopersonalens enkätsvar så kan hundägaren påverka positivt genom att hålla sig lugn, vilket i sin tur betyder att de kan påverka negativt genom att göra det motsatta. Hundägarnas närvaro, det svar som en majoritet av hundägarna angav som en effektiv lugnande metod, kan, enligt djurhälsopersonalen, ha en positiv inverkan om hundägaren är lugn medan den motsatta effekten kan ses om hundägaren inte är lugn. Vilka exakta känslor som innehas av en lugn person och hur graden av lugn påverkar hunden är något detta arbete inte kan dra några slutsatser kring. Djurhälsopersonal kommer troligtvis ihåg metoder och strategier som t.ex hur man håller en hund lugn för att det förenklar deras arbete. Detta ger deras åsikter mer tyngd då deras tips inte bara provats på individnivå men förmodligen blivit prövad på flertal hundar under deras arbete. I en studie av Lind et al. (2017) såg man ett samband där hundägare som inte hade ekonomiska bekymmer och de som var mindre emotionellt nära sin hund hade en större lugnande effekt. Avsaknad av ekonomisk stress och oro över hunden skulle i teori leda till minskat stress under ett besök. En mindre stressad hundägare kan då i stället ge en lugnande effekt på hunden då färre negativa känslor kan speglas. Detta skulle kunna stärka djurhälsopersonalens enkätsvar över effektiva metoder hundägare kan lugna sin hund. 59% svarade att hundägare effektiv kan lugna sin hund genom att själv hålla sig lugn under besöket.

En koppling som kan undersökas vidare från tidigare forskning är Bowlby's attachment theory och ASST och hur det påverkar vissa undersökningar i en veterinärklinisk miljö. Djurhälsopersonal svarar i majoritet att hundägare som behåller lugn och agerar som en trygghet kan hjälpa hunden hålla sig lugn på ett besök. Ett omgjort ASST som har Bowlbys' attachment theory som bakomliggande teori visade att hundar kan ha sin ägare som sin ”Secure base” på samma sätt som barn har sin mamma som trygg punkt (Bretheron 2000). Detta omgjorda ASST testet på hundar visade att hunden var mer nyfiken och sökande i närvaro av en stöttande ägare (Horn 2013). Detta test kan utvecklas till att användas i en veterinärmedicinsk miljö och för att ge information om hur hundägarens trygghet och närvaro påverkar hur hunden upplever ett veterinärbesök.

För att sammanfatta denna diskussion så tyder resultatet av denna studie att både djurhälsopersonal och hundägare är överens att hundägarens känslor kan påverka hundens känslor och att majoriteten av djurhälsopersonal finner att det mest

effektiva sättet en hundägare kan lugna sin hund på en veterinärklinik är vara lugn och trygg. En uppföljande beteendestudie med en tillhörande enkät hade kunnat öka objektiviteten då hundägare inte alltid kan tolka sina djurs känslor korrekt. Detta kan förslagsvis göras med monitorering av hormoner som oxytocin eller diverse stresshormoner (Rehn 2013) för ett mer objektiv resultat. Denna studie förlitade sig på att hundägare kom ihåg specifika känslor som de känt i olika situationer vilket kan ha påverkat trovärdigheten av resultatet. Att ha en uppföljande beteendestudie med etolog och individ med expertis inom antrozologi närvarande hade det kunnat göra det lättare att undersöka kopplingen mellan vilka av hundägarnas känslor som påverkar hundarna. Dessa individer med expertis hade i en framtida studie kunnat observera interaktioner mellan hundägare och hundar samt vara hänvisat till att tolka enkätsvar.

7. Konklusion

Syftet med denna enkätstudie var att ta reda på om hundägares beteende påverkar hunden i en klinisk miljö. Enkäternas resultat visade att en majoritet höll med om att hundägarens beteenden i form av kroppsspråk och känslouttryck påverkar deras hund. Enkäterna visade även att hundägare anser att positiva känslor och negativa känslor påverkar lika mycket men många respondenter ansåg även att negativa känslor påverkar mer än positiva. Enligt djurhälsopersonalen som svarade på enkäten var en lugn och trygg ägare den mest effektiva metoden en hundägare kan lugna sin hund på klinik och därav minimera stress. Hundägare i enkäten svarade att närvaro, beröring och att agera hållhjälp var de mest effektiva metoderna för att lugna sin hund. Detta besvarar tillhörande frågeställning kring vilka beteenden anser hundägare har en lugnande effekt på sin hund.

Resultatet visade även att när hundägare och djurhälsopersonal frågades hur de upplevde att hundägares känslor visar sig på kliniken, var resultatet motstridande mellan grupperna. Djurhälsopersonal nämnde fler känslor som kan klassas som stressande och färre nämnde känslor så som glädje. Hundägare i enkäten svarade annorlunda, majoritet nämnde att de kände en måttlig till stor utsträckning av glädje på kliniken. Hundägare svarade även motstridande kring stress, där majoritet kände ingen till låg utsträckning av stress på kliniken.

För att stärka resultatet och med större säkerhet kunna besvara frågeställningarna kan i framtiden fysiska parametrar så som oxytocin eller diverse stresshormoner mätas för att kunna undersöka om denna spegling av känslor ger en fysiologisk respons på hundarna. I samband med detta en observerande person med expertis i hundbeteende så som en etolog som har möjlighet att tolka resultat av eventuella enkäter. Detta skulle göra att studien inte förlitar sig på hundägare observationer kring sin hunds respons samt inte behöva förlita sig på att hundägare ska komma ihåg specifika situationer och hur de kände i dessa situationer.

Referenser

- Albuquerque, N., Guo, K., Wilkinson, A., Savalli, C., Otta, E. & Mills, D. (2016) Dogs recognize dog and human emotions. *Biology Letters*. 12(1).
<https://doi.org/10.1098/rsbl.2015.0883>
- Barina-Silvestri, M., Díaz-Videla, M. & Delgado-Rodríguez, R. (2024) Pet parenting: A systematic review of its characteristics and effects on companion dogs. *Journal of Veterinary Behavior*. 76, 13-24. <https://doi.org/10.1016/j.jveb.2024.09.003>
- Bergström, A., Frantz, L., Schmidt, R., Ersmark, E., Lebrasseur, O., Girdland-Flink, L., Lin, A.T., Storå, J., Sjögren, K-G., Anthony, D., Antipina, E., Amiri, S., Bar-Oz, G., Bazaliiskii, V.I., Bulatović, J., Brown, D., Carmagnini, A., Davy, T., Fedorov, S., Fiore, I., Fulton, D., Germonpré, M., Haile, J., Irving-Pease, E.K., Jamieson, A., Janssens, L., Kirillova, I., Horwitz, L., Kuzmanovic-Cvetković, J., Kuzmin, Y., Losey, R.J., Dizdar, D., Mashkour, M., Novak, M., Onar, V., Pasarić, M., Radivojević, M., Rajković, D., Roberts, B., Ryan, H., Sablin, M., Shidlovskiy, F., Stojanović, I., Tagliacozzo, A., Trantalidou, K., Ullén, I., Villaluenga, A., Wapnish, P., Dobney, K., Götherström, A., Linderholm, A., Dalén, L., Pinhasi, R., Larson, G. & Skoglund, P. (2020) Origins and genetic legacy of prehistoric dogs. *Science*. 270(6516), 557-564. <https://doi.org/10.1126/science.aba9572>
- Bretherton, I.(2000) Emotional availability: an attachment perspective. *Attachment & Human Development*. 2(2), 233-241. <https://doi.org/10.1080/14616730050085581>
- Deputte, B.L. & Doll, A. (2011) Do dogs understand human facial expressions? *Journal of Veterinary Behavior*. 6(1), 78-79. <https://doi.org/10.1016/j.jveb.2010.09.013>
- Edwards, P.T., Smith, B.P., McArthur, M.L. & Hazel, S.J.(2019) Fearful Fido: Investigating dog experience in the veterinary context in an effort to reduce distress. *Applied Animal Behaviour Science*. 213, 14-25.
<https://doi.org/10.1016/j.applanim.2019.02.009>
- Gásci, M., Györi, B., Miklósi, Á., Virányi, Z., Kubinyi, E., Topál, J. & Csányi, V. (2005) Species-specific differences and similarities in the behavior of hand-raised dog and wolf pups in social situations with humans. *Developmental Psychobiology*. 47(2), 111-122. <https://doi.org/10.1002/dev.20082>

- Hatfield, E., Cacioppo, J.T. & Rapson, R.L. (1992) Primitive emotional contagion. *Emotion and social behavior*. 14(3), 151-177.
<https://doi.org/10.1017/CBO9781139174138>
- Holton, L., Pawson, P., Nolan, A. Reid, J., Scott, E.M. (2001) Development of a behavior-based scale to measure acute pain in dogs. 148(17) 525-544.
<https://doi.org/10.1136/vr.148.17.525>
- Horn, L., Huber, L. & Range, F. (2013) The Importance of the Secure Base Effect for Domestic Dogs – Evidence from a Manipulative Problem-Solving Task. *PLoS ONE* 8(5). <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0065296>
- Lind, A-K., Hydbring-Sandberg, E., Forkman, B. & Keeling, L J.(2017) Assessing stress in dogs during a visit to the veterinary clinic: Correlations between dog behavior in standardized tests and assessments by veterinary staff and owners. *Journal of Veterinary Behavior*. 17, 24-31 <https://doi.org/10.1016/j.jveb.2016.10.003>
- Lloyd, J. K. F. (2017) Minimising Stress for Patients in the Veterinary Hospital: Why It Is Important and What Can Be Done about It. *Veterinary Sciences*.4(2), 22.
<https://doi.org/10.3390/vetsci4020022>
- Miklósi, Á. & Topál, J.(2013) What does it take to become ‘best friends’? Evolutionary changes in canine social competence. *Trends in Cognitive Sciences*. 17(6), 287-294. <https://doi.org/10.1016/j.tics.2013.04.005>
- Morisaki, A., Takaoka, A. & Fujita, K. (2009) Are dogs sensitive to the emotional state of humans? *Journal of Veterinary Behavior*. 4(2), 49.
<https://doi.org/10.1016/j.jveb.2008.09.020>
- Novus (2024). Agria SKK Stora djurundersökning.
<https://novus.se/nyheter/2024/11/katten-sveriges-popularaste-sallskapsdjur/>
- Topál, J., Gergely, G., Erdőhegyi, Á., Csibra, G. & Miklósi, Á. (2009) Differential Sensitivity to Human Communication in Dogs, Wolves, and Human Infants. *Science*. 325(5945) 1269-1272. <https://doi.org/10.1126/science.1176960>
- Volsche, S. (2018) Negotiated Bonds:The Practice of ChildfreePet Parenting. *Anthrozoös*. 31(3), 267-377. <https://doi.org/10.1080/08927936.2018.1455470>.

7.1 Tack

Vi vill tacka varandra för att vi lyckats producera ett kandidat arbete, något som inte kändes helt möjligt i början av året. Vi är inte de mest effektiva arbetarna men vi har i alla fall inte bråkat en enda gång. Vi vill även tacka våra handledare Maria och Anna för stöttning under hela processen.

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU kan publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver i sådana fall godkänna publiceringen. I samband med att du godkänner publicering kommer SLU även att behandla dina personuppgifter (namn) för att göra arbetet sökbart på internet. Du kan närsomhelst återkalla ditt godkännande genom att kontakta biblioteket.

Även om du väljer att inte publicera arbetet eller återkallar ditt godkännande så kommer det arkiveras digitalt enligt arkivlagstiftningen.

Du hittar länkar till SLU:s publiceringsavtal och SLU:s behandling av personuppgifter och dina rättigheter på den här sidan:

- <https://libanswers.slu.se/sv/faq/228316>

☒ JA, jag, Veronica Skärbo Aronsson har läst och godkänner avtalet för publicering samt den personuppgiftsbehandling som sker i samband med detta

☒ JA, jag, Olivia Fronda har läst och godkänner avtalet för publicering samt den personuppgiftsbehandling som sker i samband med detta

☐ NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse till att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.

☐ Föreliggande arbete ska publiceras med 12 månaders fördröjning av fulltexten (tillfälligt läsningsembargo). Därefter ger jag/vi härmed min/vår tillåtelse till att föreliggande arbete publiceras enligt SLU:s avtal om överlåtelse av rätt att publicera verk.